

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 grudnia 1961 r.

W sprawie szczegółowego określenia rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu oraz zakresu tego dozoru nad poszczególnymi urządzeniami technicznymi.

Na podstawie art. 1 ust. 2 i art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Rodzaje urządzeń technicznych.

§ 1. W rozumieniu rozporządzenia:

- 1) kotłami parowymi są naczynia ciśnieniowe, których zadaniem jest wytwarzanie z cieczy energetycznej pary o ciśnieniu wyższym od atmosferycznego, przeznaczonej do użytkowania wewnątrz lub na zewnątrz naczynia,
- 2) kotłami wodnymi są naczynia ciśnieniowe, których zadaniem jest podgrzewanie wody (w fazie ciekłej) bez zmiany jej stanu skupienia,

- 3) stalowymi zbiornikami ciśnieniowymi są naczynia samoistne lub stanowiące część aparatury lub innego urządzenia, służące jako zbiorniki do magazynowania lub stanowiące pomieszczenie dla cieczy lub gazów pod ciśnieniem wyższym od atmosferycznego, ustawione na stałe w danym miejscu pracy lub połączone trwale z takimi urządzeniami ruchomymi, które nie służą wyłącznie do transportu płynów zawartych w tych zbiornikach, z wyjątkiem zbiorników użytkowanych do magazynowania paliwa do napędu pojazdów, z którymi są trwale połączone,
- 4) przenośnymi zbiornikami ciśnieniowymi są naczynia, zawierające ciecze lub gazy pod ciśnieniem wyższym od atmosferycznego, które:

- a) zmieniają swe miejsce w czasie między napełnieniem a opróżnieniem bądź
 - b) są trwale połączone z urządzeniami ruchomymi, służącymi wyłącznie do transportu płynów zawartych w tych zbiornikach, bądź
 - c) służą do magazynowania paliwa do napędu pojazdów, z którymi są trwale połączone,
- 5) wytwornicami acetylenowymi są kompletne urządzenia (łącznie z przynależnymi zbiornikami, jak oczyszczacze, odwadniacze, płuczki itp., wraz z osprzętem, a w szczególności zabezpieczeniami), które służą do wytworzenia acetyleny w wyniku reakcji chemicznej między wodą i karbidem,
- 6) dźwignicami są urządzenia o ruchu przerywanym, które służą do co najmniej pionowego przewożenia ładunków, a w szczególności:
- a) dźwigi służące do pionowego przewożenia ładunków w kabinach lub na platformach, poruszających się po prowadnicach w sztybach całkowicie lub częściowo zamkniętych, z tym że dźwigami są również urządzenia składające się z szeregu kabin o ciągłym ruchu okrężnym w płaszczyźnie pionowej, przy czym na poszczególnych piętrach pasażerowie wchodzą i wychodzą z kabin podczas ich ruchu,
 - b) suwnice, których zasadniczą konstrukcją nośną jest przejezdny po co najmniej jednoszynowym torze most (lub brama), po którym porusza się wózek z wciągarką do pionowego transportu ładunków,
 - c) żurawie, których zasadniczą częścią nośną jest wysięgnik o ruchu obrotowym w płaszczyźnie poziomej lub pionowej albo też w obu płaszczyznach,
 - d) wciągarki, których zasadniczą częścią składową jest wyposażony w bęben linowy lub łańcuchowy mechanizm do pionowego podnoszenia i opuszczania ładunków,
 - e) wyciągi statków służące do podnoszenia obiektów pływających.

Rozdział 2.

Rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.

§ 2. Dozorowi technicznemu podlegają — z wyjątkiem wymienionych w § 3 — następujące urządzenia techniczne:

- 1) kotły parowe,
- 2) kotły wodne,
- 3) stałe zbiorniki ciśnieniowe,
- 4) przenośne zbiorniki ciśnieniowe,
- 5) wytwornice acetylenowe,
- 6) dźwigi, suwnice, żurawie, wciągarki i wyciągi statków

§ 3. Nie podlegają dozorowi technicznemu (§ 2) następujące urządzenia techniczne:

- 1) kotły parowe:
 - a) o ciśnieniu nie przekraczającym 0,7 atn (atmosfera nadciśnienia), jeżeli zostały ustawione przed dniem 9 maja 1961 r.,
 - b) o ciśnieniu większym od 0,7 atn, ale nie przewyższającym 5 atn i o całkowitej pojemności nie przekraczającej 5 litrów, jeżeli zostały wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r.,
- 2) kotły wodne:
 - a) o temperaturze wody podgrzanej nie przewyższającej 100°C,
 - b) o temperaturze wody podgrzanej przekraczającej 100°C, ale nie przewyższającej 115°C, ustawione przez dniem 9 maja 1961 r.,
- 3) stałe zbiorniki ciśnieniowe:
 - a) zbiorniki o ciśnieniu nie przekraczającym 0,7 atn,
 - b) zbiorniki o ciśnieniu przewyższającym 0,7 atn i łącznie ciśnienia w atn przez pojemność w litrach nie przewyższającym 300, jeżeli są ustawione w miejscach nie mających charakteru użyteczności publicznej,
 - c) zbiorniki znajdujące się pod nie przewyższającym 30 atn ciśnieniem cieczy, o temperaturze nie przekraczającej temperatury wrzenia przy ciśnieniu 0,7 atn, jeżeli są ustawione w miejscach nie mających charakteru użyteczności publicznej,
 - d) wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r. zbiorniki hydroforowe do instalacji wodociągowych, jeżeli całkowita ich pojemność nie przekracza 1000 litrów, ciśnienie nie przekracza 5 atn, a ich przestrzeń poduszkowa nie jest wyposażona w instalację służącą do tłoczenia do niej powietrza,
 - e) wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r. powietrzne zbiorniki hamulcowe, zainstalowane na pojazdach mechanicznych, z wyjątkiem zbiorników hamulcowych na parowozach,
 - f) części maszyn nie będące samodzielnymi zbiornikami (cylindry silników, sprężarek, bębny suszarnicze itp.),
 - g) zbiorniki składające się z układu rur o średnicy zewnętrznej nie przekraczającej 160 mm, a w urządzeniach chłodniczych — o średnicy zewnętrznej nie przekraczającej 320 mm,
 - h) rozdzielacze i kolektory w instalacjach rurociągowych,
 - i) nagrzewnice powietrza wielkopieczowego oraz odpylacze, filtry i płuczki gazu wielkopieczowego, związane bezpośrednio z ruchem wielkiego pieca,
 - j) schładzacze pary oraz odoliwiacze i odwadniacze wbudowane wspólnie w rurociągi,
 - k) odwadniacze, wykonane i odebrane w wiertni wędług norm armaturowych,
 - l) kolumny i wieże destylacyjne, rektyfikacyjne, absorpcyjne, desorpcyjne i adsorpcyjne oraz wieże płuczkowe, wieże-odstojniki, wieże-przeparnice i wieże-deareatory,
 - l) użytkowane przed dniem 9 maja 1961 r. zbiorniki w instalacjach chłodniczych,
 - m) zbiorniki drewniane, gumowe, szklane i ceramiczne,
 - n) zbiorniki ustawione w specjalnych bunkrach, zabezpieczających obsługę i otoczenie od skutków eksplozji,
- 4) przenośne zbiorniki ciśnieniowe:
 - a) o ciśnieniu nie przewyższającym 0,7 atn,
 - b) do amoniaku rozpuszczonego pod ciśnieniem w wodzie, jeżeli roztwór nie zawiera wagowo więcej niż 35% amoniaku,
 - c) o pojemności nie przekraczającej 350 cm³,
 - d) stanowiące część składową gaśnic tetrowych lub pianowych o pojemności nie przekraczającej 12 litrów, wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r.,
 - e) drewniane, gumowe, szklane i ceramiczne,
- 5) wytwornice acetylenowe:
 - a) na suche wapno, wytwarzające acetylen dla celów

- przetwórstwa chemicznego w zakładach przemysłowych,
- b) wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r., które służą do zasilania urządzeń do oświetlania, gotowania lub ogrzewania, jednak bez zastosowania sprężonego powietrza lub tlenu i jeżeli ładunek karbidu nie przekracza 0,5 kg,
 - c) wyprodukowane przed dniem 9 maja 1961 r. o ładunku do 10 kg karbidu i ciśnieniu nie przekraczającym 1000 mm słupa wody, jeżeli są użytkowane jako przenośne bądź też jeżeli są przyłączone do rurociągu stałego zasilającego nie więcej niż dwa punkty odbioru acetylenu,
- 6) dźwignice następujących rodzajów:
- a) ręczne dźwigi,
 - b) ręczne suwnice i żurawie o udźwigu nie przekraczającym 1000 kG,
 - c) wciągarki o napędzie nieelastycznym o udźwigu nie przekraczającym 200 kG, jeżeli nie służą do transportu ludzi,
 - d) ręczne wciągarki o udźwigu nie przekraczającym 1000 kG, jeżeli nie służą do transportu ludzi,
 - e) wciągarki stanowiące część składową innych dźwignic niż dźwigi, suwnice, żurawie lub wyciągi stolków.

Rozdział 3.

Zakres dozoru technicznego.

§ 4.. Urządzenia techniczne wymienione w § 2 podlegają stałemu dozorowi technicznemu w zakresie określonym w art. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym, jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 5. 1. Następujące urządzenia techniczne podlegają ograniczonemu dozorowi technicznemu:

- 1) ustawione po dniu 9 maja 1961 r. kotły parowe o ciśnieniu nie przekraczającym 0,7 atn,
- 2) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. kotły parowe o ciśnieniu większym od 0,7 atn, ale nie przewyższającym 5 atn i o całkowitej pojemności nie przekraczającej 5 litrów,
- 3) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. kotły piekarskie, czyli kotły parowe, składające się z szeregu samodzielnych rur zamkniętych, w których jest wytwarzana para z wody,
- 4) ustawione po dniu 9 maja 1961 r. kotły wodne o temperaturze wody podgrzanej przekraczającej 100°C, ale nie przewyższającej 115°C,
- 5) kotły wodne o temperaturze wody podgrzanej ponad 115°C i iloczynie ciśnienia w atn przez pojemność w litrach nie przekraczającym 3000,
- 6) ustawione w miejscach użyteczności publicznej stałe zbiorniki o ciśnieniu przewyższającym 0,7 atn i iloczynie ciśnienia w atn przez pojemność w litrach nie przekraczającym 300,
- 7) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. zbiorniki hydroforowe dla instalacji wodociągowych, jeżeli całkowita ich pojemność nie przekracza 1000 litrów, ciśnienie nie przekracza 5 atn, a ich przestrzeń poduszkowa nie jest wyposażona w instalację służącą do tłoczenia do niej powietrza,
- 8) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. powietrzne zbiorniki hamulcowe, zamontowane na pojazdach mechanicznych, z wyjątkiem zbiorników hamulcowych na parowozach,
- 9) zbiorniki w instalacjach chłodniczych, których oddanie do użytkowania nastąpiło po dniu 9 maja 1961 r.,

- 10) zbiorniki powietrzne użytkowane w instalacjach sprężonego powietrza, przeznaczonych wyłącznie dla potrzeb ruchowych rozdzielni i stacji elektroenergetycznych, z wyjątkiem zbiorników ustawionych w budynkach rozdzielni i stacji ze stałą obsługą lub w budynkach, w których znajdują się lokale mieszkalne,
- 11) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. zbiorniki stanowiące część składową gaśnic tetrowych lub pianowych, o pojemności nie przekraczającej 12 litrów,
- 12) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. wytwornice, które służą do zasilania urządzeń do oświetlania, gotowania lub ogrzewania, jednak bez zastosowania sprężonego powietrza lub tlenu i jeżeli ładunek karbidu nie przekracza 0,5 kg,
- 13) wyprodukowane po dniu 9 maja 1961 r. wytwornice o ładunku do 10 kg karbidu i ciśnieniu nie przekraczającym 1000 mm słupa wody, jeżeli będą użytkowane jako przenośne bądź też jeżeli będą przyłączone do rurociągu stałego zasilającego nie więcej niż dwa punkty odbioru acetylenu.

2. Ograniczony dozór techniczny obejmuje tylko jednorazowy odbiór techniczny urządzenia technicznego i w razie pozytywnego wyniku odbioru — dopuszczenie urządzenia do ruchu.

§ 6. 1. Urządzenia techniczne wymienione w § 5 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 i 12 mogą być przez organy dozoru technicznego uznane i dopuszczone do ruchu i obrotu jako typowe.

2. Zakres dozoru technicznego w stosunku do urządzeń technicznych uznanych za typowe ogranicza się do przeprowadzenia badań prototypu tych urządzeń, zatwierdzenia dokumentacji technicznej dla ich produkcji oraz dopuszczenia do użytkowania.

3. Urządzenia techniczne dopuszczone do ruchu i obrotu przez organy dozoru technicznego jako typowe nie podlegają stałemu ani ograniczonemu dozorowi technicznemu, pod warunkiem zaopatrzenia go przez wytwórcę w stały znak, stwierdzający dopuszczenie przez organ dozoru technicznego tego urządzenia do ruchu i obrotu jako typowego. Znak stanowi zarazem stwierdzenie przez wytwórcę, że urządzenie techniczne zostało wyprodukowane w sposób ściśle odpowiadający wymaganiom ustalonym przez organ dozoru technicznego.

§ 7. Zakres dozoru technicznego nad wytwornicami acetylenowymi, niezależnie od tego, czy podlegają one stałemu, czy ograniczonemu dozorowi technicznemu, obejmuje zawsze dopuszczenie przez organ dozoru technicznego konstrukcji wytwornic oraz konstrukcji ich urządzeń zabezpieczających przed oddaniem do produkcji lub użytkowania.

§ 8. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 998 Prezydium Rządu z dnia 23 grudnia 1953 r. w sprawie ustanowienia dozoru nad dźwigami i innymi urządzeniami dźwignicowymi (Monitor Polski z 1954 r. Nr A-1, poz. 11 z późniejszymi zmianami),
- 2) rozporządzenie Ministra Energetyki z dnia 29 grudnia 1956 r. w sprawie ustanowienia nadzoru państwowego nad niektórymi stałymi zbiornikami ciśnieniowymi oraz sposobu wykonywania nadzoru przez organy dozoru technicznego nad stałymi zbiornikami ciśnieniowymi (Dz. U. z 1957 r. Nr 9, poz. 39).

§ 9. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrowi Górnictwa i Energetyki oraz innym zainteresowanym ministrom.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz